

pozor. p.

Posudek na bakalářskou práci

Metzov pojem nebezpečnej pamäti a jeho aplikácia na dejiny skrytej cirkvi na Slovensku

Jozef Murín

Praha 2008

Práce Jozefa Murína má poměrně ambiciózní cíl. Autor se pokusil zhodnotit dějiny „skryté církve“ na Slovensku ve druhé polovině 20. století z teologického hlediska – s použitím konceptů J. B. Metzze, německého katolického teologa, předního reprezentanta tzv. nové politické teologie.

Nejdříve je zapotřebí ocenit, že J. Murín zvládl přehledně vystihnout hlavní aspekty Metzovy teologie, především v jejím zaměření na otázky paměti, utrpení a křesťanské praxe. Historik se může poučit především z kapitoly 1.4, věnované problematice „paměti jako teologické kategorie“. Ukazuje se, že rozdílné disciplíny (historie a teologie) měly v posledních desetiletích podobné zájmy (srov. knihu J. Le Goffa *Dějiny a paměť*, Praha 2007, zvláště kapitola věnovaná paměti).

Velmi zajímavé a bezesporu přínosné jsou kapitoly věnované vlastním dějinám skryté církve na Slovensku. Autor se přitom opřel o již publikované výzkumy a též o rozhovory s pamětníky. Ty jsou velmi zdařilé, neboť mimo zajímavé detaily (například činnost F. Mikloška vzhledem k dauidkovsko-zahradníkovské větvi skryté církve!) ukazují velikou rozmanitost přístupů u jednotlivých zpovídaných osobností.

Samostatně jsou tedy dvě části práce bez problémů. Potíže mi ovšem činí tyto dvě zajímavé partie spojit. Původně jsem čekal, že autor se bude zabývat i historickými otázkami typu: Zajímala se skrytá církev na Slovensku o Metzovu teologii a pokud ano, kdy a jakým způsobem? Překládalo se něco z Metzze v samizdatu? Byla nějak Metzovou teologií ovlivněna praxe skryté církve na Slovensku v nějaké konkrétní situaci? Tyto otázky však J. Murín neřeší, respektive zůstávají na okraji jeho zájmu. Metzovy inspirativní teze jsou spíše jakýmsi interpretačním nástrojem, kterým autor vidí různé polohy činnosti skryté církve. Po pravdě řečeno, tento přístup má podle mého soudu jednu slabinu. Nabízí základní interpretační klíč a určité závěry (skrytá církev má své „paměti“, které jsou nepřevoditelné na jednu linii), na druhé straně neumožňuje, abychom se propracovali ke skutečným teologickým vzorům, které měla na Slovensku skrytá církev ve sledovaném období. Pokud jsem četl vzpomínky pamětníků i další komentáře dobře, vyplývá z nich určitá konzervativnost slovenské katolické církve (což se projevuje například v označení českých katolíků za „husity“). Jakou roli tedy nakonec hraje pro slovenskou církev v situaci pronásledování a rozdělení progresivní západní teologie? Co vyučovali slovenští i čeští kněží a biskupové při podzemních aktivitách: západní novou politickou teologii, nebo spíše tradiční, i když poněkud náročnější katechismus?

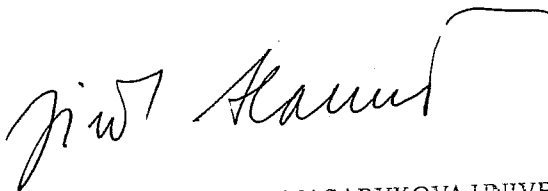
Uvedený problém nikterak nebrání v připuštění práce k obhajobě. Je namístě ocenit schopnost autora orientovat se v teologických konstrukcích i v soudobých dějinách. Některé

z uvedených rozhovorů jsou navíc mimořádně zajímavé, ba objevné. Moje metodologická pochybnost necht' je tedy pouze námětem k diskusi při oghajobě, popřípadě necht' je s ní zacházeno jako s podivínskou připomínkou historika, který nepochopil výsostně teologický záměr.

Navrhuji hodnocení B.

V Brně 7. 2. 2008

Jiří Hanuš, Historický ústav
Filozofická fakulta MU, Brno

MASARYKOVA UNIVERZITA
Filozofická fakulta
Historický ústav
Arna Nováka 1
602 00 B R N O